

Nr 40.

Ånkom till riksdagens kansli den 29 maj 1936 kl. 9 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 6 mom. 10, § 16 och § 26 riksdagsordningen.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna den 13 mars 1936 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 191, vari Kungl. Maj:t till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlagt nedan intagna förslag till ändrad lydelse av § 6 mom. 10, § 16 och § 26 riksdagsordningen.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget får utskottet hänvisa till de vid propositionerna nr 190 och 191 fogade utdragen av statsrådsprotokollen över justitiedepartementensärenden den 31 januari 1936 och den 10 mars 1936.

Till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t i propositionen nr 190 framlagt förslag till ändringar i strafflagen m. fl. lagar innebärande bl. a. avskaffande av påföljden enligt 2 kap. 19 § strafflagen samt påföljderna ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas och ovärdig att vidare föra andras talan inför rätta. För reformens genomförande kräves jämväl ändring i riksdagsordningen § 6 mom. 10 och § 26, varest frihet från nyssnämnda påföljder uppställas såsom villkor för att vara elektor och suppleant för elektor respektive att vara riksdagsman, och § 16, varest påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen nämnes såsom hinder för utövande av valrätt. Det i följd därav i den förevarande propositionen nr 191 framlagda grundlagsförslaget innebär beträffande § 6 mom. 10, att stadgandena om påföljd såsom obehörighetsgrund ersättas med en bestämmelse av den innebörden att vad i allmän eller särskild lag stadgas om förlust av allmän befattning eller obehörighet att inträda i sådan befattning såsom följd av straff skall äga tillämpning även å befattning såsom elektor eller suppleant för elektor. I § 26 har vidtagits en motsvarande ändring med avseende å riksdagsmannabefattning. Ur § 16 har borttagits bestämmelsen att valrätt icke må utövas av den som är från valrätten utesluten på grund av ådömd straffpåföljd.

Riksdagen har numera, efter frågans förberedande behandling av första lagutskottet, bifallit propositionen nr 190. Det i den förevarande propositionen nr 191 framlagda grundlagsförslaget anser sig utskottet böra, som en uppenbar konsekvens av den förra propositionen, tillstyrka. I anledning

härav och då institutet röstning å annan ort villkorligt antagits för andra-kammarvalens del, har utskottet ansett sig böra till prövning upptaga spörs-målet, huruvida införandet av andra suspensiva rösträttsvillkor i stället för dem, som föreslås skola upphävas, kunde vara erforderligt. Utskottet har emellertid stannat vid att icke framlägga något förslag härom. På samma sätt har utskottet funnit sig ej heller böra föreslå införandet av nya valbarhetsvillkor som ersättning för dem, vilkas upphävande åsyftas. Men med hänsyn till att för närvarande icke kan avgöras, om det i anledning av propositionen nr 140 såsom vilande antagna grundlagsförslaget avseende handlingars offentlighet och det i propositionen nr 235 framlagda grundlagsförslaget avseende tryckfrihetsprocessen m. m. komma att slutligt genomföras, har utskottet funnit sig föranlåtet föreslå vissa ändringar jämväl i § 1 mom. 4 och § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling ville antaga

1) med bifall till förevarande kungl. proposition, följande

F ö r s l a g

till

ändrad lydelse av § 6 mom. 10, § 16 och § 26 riksdagsordningen.

§ 6.

10. Till elektor må endast den utses som själv vid elektorsvalet äger rösträtt. Elektor kan den ej vara som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd. För valbarhet till suppleant erfordras samma egenskaper som för valbarhet till elektor.

Vad i allmän eller särskild lag stadgas därom att i vissa fall den som dömes till straff skall dömas förlustig allmän befattning eller vara obehörig att inträda i sådan befattning skall även äga tillämpning å befattning såsom elektor eller suppleant för elektor.

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugutre års ålder.

Valrätt må dock ej utövas av:

- a) den som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;
- b) den som är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning.

Till efterrättelse vid val skall finnas röstlängd; och skall, på sätt i vallagen finnes närmare bestämt, valrätten grundas på förhållandena vid tiden för röstlängdens tillkomst, ändå att förändring före valet inträffar.

§ 26.

Riksdagsmannabefattning kan endast av svensk medborgare utövas.

Ej må såsom riksdagsman godkännas:

- a) den som står under förmynderskap;
- b) den som är i konkurstillstånd;
- c) den som blivit förvunnen att hava vid riksdagsmannaval med penningar eller gåvor sökt värva röster, eller emot vedergällning avgivit sin röst, eller genom våld eller hot stört valfriheten.

Vad i allmän eller särskild lag stadgas därom att i vissa fall den som dömes till straff skall dömas förlustig allmän befattning eller vara obehörig att inträda i sådan befattning skall även äga tillämpning å riksdagsmannabefattning.

2) följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 1 4:o och § 2 4:o elfte stycket tryckfrihetsförordningen.

§ 1.

4:o. Utgivare av dagblad eller periodiska skrifter anmäla sig, jämte titeln och tryckningsorten, hos chefen för justitiedepartementet, med vilken i denna lag förstås chefen för det departement, vartill justitieärendena höra. Denne äger meddela bevis, att intet hinder emot skriftens utgivande förekommer.

§ 2.

4:o. — — — — —

Att ingen må tillåtas att, i andra fall än allmänna lagen och gällande författningar utstaka, meddela eller till tryck utlämna utdrag av kyrkoböcker eller av andra själavården och kyrkodisciplinen rörande handlingar, i avseende på enskilda personers leverne och seder, såvitt de lända dem till skada eller förklenande. Den häremot bryter, böte trettiotre riksdaler sexton skillingar.

— — — — —

Stockholm den 29 maj 1936.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Hallén, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Stendahl*, Rydberg*, Västberg, John Björck*, Nils Andersson*, Anders Andersson, Borg, Andersson i Igelboda*, Fast, Olsson i Mora, Ewald Lindmark, Andersson i Malmö*, Lundqvist, Eriksson i Toftered och Nilsson i Karlstad.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.